

Orientmattsällskapet Pazyryk

Verksamhetsberättelse avseende det 30:e verksamhetsåret, den 1/1 – 31/12 2015.

Under året har följande programpunkter genomförts:

Show and Tell den 10 februari

Mellan 35 och 40 entusiastiska medlemmar kom till vårprogrammets upplaga av Show and Tell, som vanligt på Södergården. De medförde ett 25-tal textilier i väskor, på axeln eller under armen. Inte mindre än fem nya medlemmar kunde hälsas välkomna, vilket bådade gott för det nya verksamhetsårets aktivitet! Textilierna härstammade i huvudsak från Afrika, Centralasien och Kina. De representerade såväl olika användningsområden, mattor, väskor, kuddar och klädesplagg som tekniker, knutet och vävt, och var som vanligt av både nytt och gammalt slag. Exempel på äldre objekt var en hamedan- och en afsharmatta, antika väskor från youmod- och tekkestammen liksom en kudde, en ”pushti” knuten av Qashqaier samt en egyptisk fotsid klänning med konstfulla broderier. Intresset var stort, diskussionerna många och inte förrän framåt kl. 22 avslutades mötet.

Pazyryk på Antikmässan den 12 – 15 februari

Intresset för den monter med antika textilier som Pazyryks styrelse hade byggt upp inför deltagandet i årets Antikmässa visade sig vara mycket stort. En strid ström av besökare passerade den strategiskt placerade montern och många stannade och gjorde sig god tid för att diskutera och se på mattorna, fråga om råd inför ev. inköp samt om skötsel, ursprung och ålder på objekt, som förvånande ofta fanns i mobilerna. Pazyryk kunde inte stå till tjänst med försäljning av textilier, som nog många trodde av frågorna att döma, men kunde göra desto mera reklam för föreningen och dess syften. Rekryteringen av nya medlemmar lyckades väl; ett knappt 40-tal blev resultatet under de fyra mäsddagarna.

Föredrag om F R Martin och utdelning av mattböcker den 4 mars

Aldrig har så många samlats till en programpunkt på Södergården som denna gång – nära 70 personer. Ulla-Karin Warberg inledde med att hålla ett fascinerande och spännande föredrag om den svenske orientalisterna Fredrik Robert Martin, verksam runt om i världen under några årtionden före och efter sekelskiftet 1900. Ulla-Karin har ägnat en del av de senaste tio åren åt studier av och uppsatsskrivande om Martin, vars rykte eftervärlden uppenbarligen gjorde sitt bästa för att svärta ned. Martin var värd ett mycket bättre eftermäle än så enligt uppgifter av anrika internationella mattauktoriteter och utifrån Ulla-Karins egna omfattande efterforskningar.

Tack vare familjen Wennergrens generösa donation i slutet av år 2014 av textil- och mattböcker efter framlidne hedersmedlemmen i Pazyryk, Bertil Wennergren, kunde samtliga närvarande som gåva välja en fin bok som avslutning på en uppskattad kväll.

Årsmöte med föredrag den 16 mars

I närvaro av 56 medlemmar höll Orientmattsällskapet Pazyryk sitt ordinarie årsmöte på Tanto Seniorlokal, Rosenlundsgatan 44 A. Till ordförande för årsmötet valdes Claes-Göran Swahn. De styrelsemedlemmar vars mandatid gått ut omvaldes. Efter

årsmötesförhandlingarna följde en subventionerad måltid. Kvällen avslutades med ett underhållande föredrag av vår medlem Christer Palmberg om "Den orientaliska mattan i barockkonsten" väl illustrerat av målningar utförda av några av epokens kända konstnärer.

Föredrag om Pazyryk-mattan och Skoklosters slott den 22 april

55 personer mötte upp på Södergården, då intendent Inger Olovsson och professor Margareta Nockert föreläste inför besöken på Skoklosters slott respektive i S:t Petersburg. Under rubriken 'Pazyryk – inte bara en matta' talade Margareta om Altai-områdets särskilda naturförhållanden och det stäppfolk, skyterna, som redan Herodotos beskrivit. Elitens gravhögar med underliggande gravkammare innehöll kostbara gåvor, även textilier av filt och i en av gravarna, förstås, den unika, knutna mattan, allt bevarat i permafrosten. Inger tog oss i ord och bild med till Skokloster. Slottet uppfördes av 1600-talsfältherren Carl Gustav Wrangel men blev aldrig riktigt färdigt. Sedan 1967 är det statligt museum. I slottets samlingar ingick 16 (numera 15) knutna mattor, varav de flesta anskaffades redan på 1600-talet.

Utflykt till Skoklosters slott den 23 maj

Inte mindre än 58 medlemmar hade anmält sig till utflykten. Programmet hade delats upp i en visning av slottets gamla mattor och en rundvandring i byggnaden, bägge under ledning av kunniga guider. Lunch och kaffe kunde avnjutas i slottets kafeteria och trädgård. Mattorna hade tagits ur förråden för denna visning och kunde beses i rum som vanligen inte är öppna för allmänheten. Skokloster har 15 intressanta mattor från 1600- och 1700-talen, varav tre större s.k. medaljong-ushakmattor, en stor matta från antingen Indien eller nordöstra Persien och två "Polen-mattor", som inte knöts i Polen utan i Esfahan. I samlingen ingår nio högklassiga mindre s.k. transylvanska mattor varav tre med bönenisch. Samtliga sådana mattor knöts i västra Anatolien men har funnits - och finns - i stor omfattning i kyrkor och museer i nuvarande nordvästra Rumänien (Transylvanien, på tyska Siebenbürgen), vilket under 1800-talet föranledde det oegentliga namnet. En grupp mattor brukar särskiljas under namnet Lotto efter den berömde 1500-talsmålaren med förnamnet Lorenzo. Skoklosters Lottomatta är av utomordentligt hög kvalitet. I övrigt gick den guidade turen genom många paradrum. Visningen inkluderade ett märkligt tidsdokument nämligen den balsal som inte färdigställdes i och med greve Wrangels död 1676. Verktyg, arbetsbänkar och -moment synes ha övergivits abrupt från den ena dagen till den andra. Visningen avslutades högst upp i rustkammaren med dess imponerande vapensamlingar.

Visning av Stockholms Auktionsverks klassiska auktion den 25 maj

När Stockholms Auktionsverk inledde sin visning väntade något hundratal besökare vid dörröppningen, bl.a. ett 35-tal medlemmar i Pazyryk. Denna gång var visningen kombinerad, så att alla först lyssnade på Ulla Karin Warberg och Anna-Kaisa Öhgren som berättade om några betydande objekt. Två målningar, båda motiv från Gotland av yppersta klass av Ivan Agueli, den excentriske och rikt begåvade konstnären, tilldrog sig särskild uppmärksamhet. Visningen fortsatte sedan gruppvis varvid Fredrik Nygren från Knut Mattor var mattgruppens guide. Højningen av lägsta utropspris till 25 000 kr. betydde att intressanta nomadmattor, mindre bymattor samt vår nationella textils katt i form av unika skånska vävnader inte längre fanns i utbudet, vilket givetvis medlemmar framförde berättigade klagomål på. Ett antal antika, fina sydvästpersiska bymattor satte viss prägel på visningen. De var enligt uppgift delar av en privatsamling. Stadsmattor utgjorde visningens dominerande del.

Visning av Bukowskis klassiska auktion den 26 maj

Anette Granlund och Valentin Nordström välkomnade oss - 30-talet medlemmar - till visning av Bukowskis klassiska auktion. Kvällens specialvisning i ett för tillfället relativt folktomt Bukowskis gav oss ovanligt god plats att se och njuta. Anette guidade oss inspirerande genom utbudet av mattor och textilier, och vi önskade nog alla att vi hade kunnat få njuta av den flamländska 1600-talstapeten i vårt sagoslott. Andra objekt, inte att förglömma, var två kuddar från 1600-talet i gobelängteknik, en stor matta från Tabriz, en silke-keschan, ett suzanibroderi från Uzbekistan, flera "kineser" samt ytterligare en Tabriz på vilken en bankett av kunglig kvalitet (tillverkad av mästaren Erik Öhrmark) utgjorde ett elegant möbelinslag.

Jubileumsresa till St Petersburg den 11 – 14 september

30 år och en dag efter Orientmattsällskapets bildande åkte 45 medlemmar till storslagna S:t Petersburg för att fira födelsedagen och framför allt bese den artefakt som föranlett sällskapets namn nämligen Pazyryk-mattan. Efter att våra guider tagit emot oss på flygplatsen följde en bussrundtur och incheckning på det väldiga Hotel Moskva vid huvudgatan Nevskij prospekt. Lördagen ägnades åt det oförlitliga Eremitaget. Anledningen till vårt besök var förstas avdelningen med Pazyryk-textilier och inte minst alla andra (mindre omtalade) fynd från den skytiska kungagraven. Samtliga föremål framstod i ordets rätta bemärkelse som enastående! Söndagen inleddes med ett besök på Etnografiska museet. Mattsamlingen var begränsad och utgjordes av en utställning om i huvudsak turkmensk kultur och dito textilier men även några lätt igenkännbara kaukaser och uzbekiske kunde vi kika på. Förväntningarna blev knappast uppfyllda och än värre blev det när vi kom till Konstkamera "med dess mattsamling" enligt Iventus' program. Där fanns inga mattor att se, i alla fall inte för tillfället. Det blev därför tid för dels ett besök i S:t Isaaskatedralen, stadens största kyrkobyggnad, dels en timmes guidad båt-färd på Neva. Redan måndag; vi checkade ut och åkte mot tsarfamiljernas "sommarstuga" Pavlovsk och "dess unika mattsamling" (denna gång enligt guiden). Fint att se i det (under hela vistelsen) vackra vädret. Massor av bladguld men mattsamlingen visade sig bestå av några gobelänger och savonneriearbeten, gåvor från franska kungar till tsaritsor. Stämningen blev en stund tryckt men lättades upp betydligt med hjälp av den ryska dryckestraditionen vid den trivsamma, avslutande lunchen. På det hela taget en minnesvärd resa, genomförd under god stämning, med utmärkta guider och många upplevelser, men med för få mattor!

Utflykt till Gripsholms slott den 26 september

I vackert höstväder besökte ett drygt 30-tal medlemmar och några gäster Gripsholms slott. Resans mål var utställningen "Talande textil" med anknytning till änkedrottning Hedvig Eleonora, anordnad till 300-årsminnet av hennes bortgång. Här fick vi se textilier av olika art, t.ex. drottningens audiensstol med klädsel från 1690-talet och en vävd tapet från Europas då ledande tapetcentrum Bryssel. Änkedrottningen inköpte tapeten på 1680-talet åt sin sonhustru Ulrika Eleonora d.ä. En linneduk i damastväv, som varit i drottningens ägo var daterad 1686. I damast visas mönstret genom skillnader i glansverkan, och duken hade som mönster en skildring av Johannes Döparens liv. Ett praktfullt bordstykke i violett siden med guld- och silverbroderi hade drottningen skänkt sonen Karl XI som nyårgåva 1697. En imponerande textil var också en stor spansk brokad från 1500-talets senare del med silver- och guldbroderi på svart och blågrön sammet. Vad som däremot inte ingick i utställningen var "Jaktmattan" dvs. den persiska silkematta av världsklass från cirka 1550 som Hedvig Eleonora

medförde inför sitt bröllop 1654. I visningen, som genomfördes av utmärkta guider, ingick också ett urval av tavlorna i svenska statens porträttsamling. Efter lunch på Gripsholms värdshus fanns en stund till eget förfogande. Några deltagare besökte då Gustav III:s teater i slottet, en av de få gamla teatrar i världen med bevarad originalinredning.

”Hur sköter vi våra mattor” och bokutdelning den 21 oktober

Föredraget med 52 medlemmar närvarande om "Hur sköter vi våra mattor" blev mycket uppskattat. Michael Wahlberg, ansvarig för Callerts mattvätt, fick oss att förstå vad våra kära textilier utsätts för dagligen eller när oturen är framme. Med rätt skötsel och omvårdnad kan våra klenoder på golv och väggar behålla och återfå sin lyster. ”Micke” visade bilder på mattor före och efter tvätt, nämnde ett antal praktiska och pedagogiska tips samt svarade på ett stort antal frågor. Efter sedvanligt gemytligt fika en trappa upp på Södergården, denna gång tillsammans med utdelning av gratis vinstlotter till alla, fick samtliga en stund på sig att i förhållande till sitt lottnummer för andra gången under året välja en fin mattbok ur den donation som Bertil Wennergrens efterlevande hade överlämnat till Pazyryk.

Show and Tell den 18 november

Cirka 30 textilier och ett 40-tal medlemmar bildade ram för höstens upplaga, som vanligt förlagd till Södergården. De sex grupperna funderade en god stund på vad som hade samlats på borden och tog därefter fikapaus. Textilierna bestod bl.a. av mattor, väskor och vävnader från Kina, Tibet, Turkmenistan, Iran, Kaukasus, Turkiet och Sverige och var i många fall identifierbara av antingen respektive arbetsgrupp eller ägaren. I den mån så inte var fallet var den allkunnige Peter Willborg närvarande och guidade pedagogiskt. Många saker utgjorde bra samtalsämnen så kvällen blev ganska sen men framför allt uppskattad.

Visning av Stockholms Auktionsverks klassiska auktion den 24 november

Pazyryk hade som vanligt sin egen visning av mattorna på Stockholms auktionsverk, där vår medlem Fredrik Nygren från Knut Mattor med kort varsel hade ställt upp för att visa mattorna. Ett 20-tal medlemmar deltog. Utbudet dominerades av stora persiska stadsmattor, såsom Tabriz-, Heris-, bakhtyari-, Bijar- och Qom-mattor. Intressanta undantag utgjordes av två Hereke-mattor, helt i silke om ca 1,5 m² vardera, den ena med ca 2,5 miljoner knutar per m². Deltagarnas intresse väcktes också inför åsynen av tre kaukaser från 1800-talets sista år, varav två med utrop på 40-50 000 kr. I övrigt låg inget utrop under 20 000 kr. I likhet med vårens visning innebar det att fina och intressanta textilier av nomad- och allmogeursprung inte ingick i utbudet.

Visning av Bukowskis klassiska auktion den 26 november

Ett 30-tal medlemmar deltog i visningen när Anette Granlund sakkunnigt guidade oss bland mattor och övriga textilier. Även några andra särskilt värdefulla föremål kommenterades och beundrades. De närvarande fick ta del av ett varierat utbud av såväl mattor, bl. a. fina Ningxia, Kirman, Saruk, Mahal, som gamla skånska allmogevävnader varav särskilt ett röllakantäcke med rikt varierat mönster och en flamskvävnad av nära nog ”Everlövkvalitet” väckte berättigat intresse. Vackra kinesiska broderier och rascht-broderier kunde också avnjutas. Sammanfattningsvis en uppskattad visning av föremål av hög kvalitet.

Jubileumsjulfest den 10 december

Styrelsen hade till årets julfest hyrt den fina och rymliga lokalen Drakenbergssalen på Lignagatan 8 med plats för 150 personer. Hälften så många medlemmar infann sig och inledde med traditionellt mingel med glögg och tillbehör. Med anledning av 30-årsjubileet var satsningen större än vanligt, vilket innebar julbord. Därefter berättade Kerstin Sundström, Claes-Göran Swahn, Hans Ringstam och Susanne Burholm till bilder om varsin dag i S:t Petersburg som besöktes under september. Det har nära nog blivit en tradition att runda av julfesten med att lotta ut mattor, vilket alltså skedde även denna gång, nu tillsammans med fina böcker om textilier ur Bertil Wennergrens donation. Susanne Burholm skötte lottförsäljningen med den äran och sju medlemmar hade till slut god hand med fru Fortuna. Claes-Göran Swahn avslutade kvällen med att önska alla en God Jul och ett Gott Nytt År och välkomna till nya aktiviteter under år 2016.

Antalet medlemmar

2015-12-31 var antalet medlemmar 318, en ökning med 33 jämfört med 2014-12-31.

Hedersmedlemmar

Av årsmöten utsedda hedersmedlemmar:

Ingemar Albertsson, Anette Granlund, Ralf Hansen, Peter Willborg.

Styrelsens sammansättning och fördelning av arbetsuppgifter

Claes-Göran Swahn, ordförande, sammankallande, övergripande ansvarig för styrelsens arbete och ansvarig för medlemmarnas anmälningar till aktiviteter.

Hans Ringstam, vice ordförande, planeringsansvarig och ansvarig för programutskick.

Susanne Burholm, planeringsansvarig och ansvarig för hemsidan.

Thomas Fürth, planeringsansvarig och ansvarig för sammanträdesprotokoll.

Inga Lundberg, planeringsansvarig.

Kerstin Sundström, planeringsansvarig.

Annelie Ulfhielm, planeringsansvarig och ansvarig för ekonomi och medlemsregister.

Revisorer

Ingrid Killander (sammankallande) och Sören Akselson har varit ordinarie revisorer.

Helena Ahlström har varit revisorssuppleant.

Valberedning

Eva Ölwing (sammankallande) och Rigmor Bohman har utgjort valberedning.

Av styrelsen genomförda sammanträden

Styrelsen har haft sex protokollförda sammanträden; den 14 januari, 24 mars, 9 juni, 17 augusti, 15 oktober och 30 november. Många informella kontakter mellan styrelsemedlemmarna har tagits genom e-post och telefon. Styrelsen är inte arvoderad. Den intar däremot årligen en gemensam middag på föreningens bekostnad i anslutning till sitt januarisammanträde.

Under året gjorda inventarieinköp

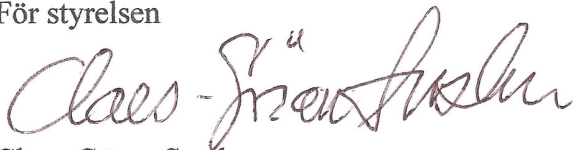
Styrelsen har endast köpt in förbrukningsmaterial inför de olika programpunkterna.

Marknadsföring

En omarbetad och aktualiserad upplaga av reklamfoldern har under hösten börjat att distribueras till lämpliga ställen i Stockholm och Uppsala. Styrelsen har under året regelmässigt daterat upp hemsidan text- och bildmässigt med de genomförda programpunkterna, har informerat om andras researrangemang av intresse för medlemmarna samt har överenskommit med HV (Handarbetets Vänner) om att informera om deras utställningar. Under året besöktes hemsidan 3203 gånger av 1670 användare varav 49% inte hade besökt hemsidan under tidigare år. 77% var inhemska användare medan antalet användare från USA utgjorde 8,6% och från övriga länder 14,4%. I genomsnitt besöktes 6 sidor per gång.

Stockholm den 18 januari 2016

För styrelsen

Claes-Göran Swahn
Ordförande